

Des del maig els municipis de Catalunya, el País Valencià i les Illes fan el padró que ha d'actualitzar les dades relatives als Països Catalans sota administració espanyola, que l'1 de gener de 1995 tenien 11.043.627 habitants.

Onze milions... a la baixa

Però aquesta xifra segurament que dista molt de la realitat. Les revisions padronals, d'àmbit municipal, no han estat tradicionalment gaire rigoroses i les dades resultants són molt inflades perquè, segons que indica a EL TEMPS Alejandro Ramos, demògraf de l'Institut Nacional de Estadística espanyol (INE) i sots-director de l'oficina del cens elec-

ARXIU / RAFA GIL

Plaça de la Verge. El municipi de València "expulsa" habitants cap a altres localitats veïnes de la comarca de l'Horta.

toral, "les persones que es traslladen d'un municipi a un altre no es preocupen de donar-se de baixa de la localitat de procedència".

Els països catalans, cada dia menys. Ramos afirma que, si segons les darreres revisions padronals, la població espanyola global seria de 41 milions, la veritat és que amb prou feines arriba als 39 milions. El creixement és "negatiu a tot l'estat" i en el cas de les Illes Balears, Catalunya i País Valencià les previsions, segons Ramos, no "seran gaire més optimistes"; fins

i tot apunta una davallada espectacular de població, especialment al País Valencià.

Tot esperant el pròxim cens del 2001 ens haurem d'accontentar amb les xifres del padró del gener del 1995. Amb el nou model de rectificacions padronals que ara s'aplica, les xifres, segons Ramos, haurien de deixar de ser tan "desorbitades" i acostar-se més a la realitat.

zació demogràfica dels Països Catalans, segons les últimes dades oficials disponibles, les primeres deu ciutats del Principat, el País Valencià i les Illes Balears concentren encara un percentatge molt alt del total de la població (un 37,4%, que equival a 4.141.044 habitants), i les cent primeres, el 68,8% (7.601.001 habitants). Malgrat això, hi ha equilibri territorial, fins al punt que de les cent ciutats més grans, 45 són catalanes, 46 valencianes i 9 balears.

Un dels trets que s'imposa des de la segona part dels anys 80 és el fenomen de la "migració interior". En aquest sentit, es destaquen les xifres dels municipis del Principat durant el 1994: el 84,8% dels 142.175 canvis de residència foren interiors, i només el 15,2% procedien de la resta de l'estat. La tendència a les migracions intracomarcals i intercomarcals es referma, si comprovem les dades corresponents al 1994 de Vic, Vilafranca del Penedès, Igualada, Martorell i Figueres, la majoria des de poblacions properes.

Al País Valencià, també la migració és sobretot "interna". Així, dels 27.154 moviments migratoris del 1991, 15.450 (56,8%) foren "interiors". El sector de la població valenciana que es mou més va dels 20 als 34 anys, fet que coincideix també amb el que passa al Principat.

Igualment, a les Illes Balears també es dona el fenomen de la migració "interna". Així, dels 21.130 moviments immigratoris del 1994 un 54,1% va ser de movi-

Des de la segona part dels anys 80, als Països Catalans s'han imposat les migracions intracomarcals i intercomarcals.

Una lectura acurada de les dades demogràfiques dels instituts d'estadística de Catalunya, el País Valencià i les Illes ens permet de deduir els fenòmens que es consoliden en el nostre àmbit geogràfic: despoblament de les dues grans ciutats: Barcelona i València, envelliment de la població, creixement de la migració interna i pujada poblacional de moltes capitals de comarca que han estat capaces d'atreure indústria o d'adaptar-se a les noves demandes del turisme urbà.

No obstant aquesta descentralit-

LES CENT CIUTATS MÉS GRANS DELS PAÏSOS CATALANS

Municipis

Habitants (1995)*

1	Barcelona (Barcelonès)	1.614.571
2	València (Horta)	763.299
3	Mallorca	323.138
4	Alacant (Alacantí)	276.526
5	Hospitalet de Llobregat (Barcelonès)	262.501
6	Badalona (Barcelonès)	217.983
7	Elx (Baix Vinalopó)	192.424
8	Sabadell (Vallès Occidental)	188.386
9	Terrassa (Vallès Occidental)	162.327
10	Castelló de la Plana (Plana Alta)	139.889

Total: 4.141.044 h. (1)

11	St. Coloma Gramenet (Barcelonès)	129.751
12	Tarragona (Tarragonès)	114.931
13	Lleida (Segrià)	114.367
14	Mataró (Maresme)	102.137
15	Reus (Baix Camp)	90.221
16	Cornellà de Llobregat (Baix Llobregat)	83.287
17	Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat)	79.737
18	Girona (Gironès)	72.879
19	Manresa (Bages)	65.724
20	El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)	64.987
21	Alcoi (Alcoià)	63.979
22	Torrent (Horta)	61.323
23	Gandia (Safor)	58.070
24	Sagunt (Camp de Morvedre)	57.716
25	Elda (Alt Vinalopó)	55.569

Total: 1.214.678 h. (2)

26	Granollers (Vallès Oriental)	53.225
27	Rubí (Vallès Occidental)	53.100
28	Viladecans (Baix Llobregat)	52.510
29	Oriola (Baix Segura)	51.959
30	Cerdanyola del Vallès (Vallès Occidental)	50.235
31	Vilanova i la Geltrú (Garraf)	48.955
32	Espluges de Llobregat (Barcelonès)	48.244
33	Benidorm (Marina Baixa)	47.715
34	Paterna (Horta)	47.284
35	Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental)	44.956
36	Mollet del Vallès (Vallès Oriental)	43.502
37	Alzira (Ribera Alta)	41.060
38	Mislata (Horta)	41.015
39	Vila-real (Plana Baixa)	39.930
40	Gavà (Baix Llobregat)	37.953
41	Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat)	36.736
42	Castelldefels (Baix Llobregat)	36.647
43	Burjassot (Horta)	35.196
44	Figueres (Alt Empordà)	35.175
45	Eivissa	34.610
46	Sant Adrià del Besòs (Barcelonès)	34.361
47	Sant Vicenç del Raspeig (Alacantí)	34.235
48	Igualada (Anoia)	32.460
49	Torrevel·la (Baix Segura)	31.842
50	Villena (Alt Vinalopó)	31.375

Total: 1.044.280 h. (3)

Municipis

Habitants (1995)*

51	Ontinyent (Vall d'Albaida)	31.000
52	Tortosa (Baix Ebre)	30.560
53	Vic (Osona)	30.206
54	Calvià (Mallorca)	29.504
55	La Vall d'Uixó (Plana Baixa)	29.185
56	Manacor (Mallorca)	29.159
57	Ripollet (Vallès Occidental)	28.622
58	Vilafranca del Penedès (Alt Penedès)	28.240
59	Olot (Garrotxa)	27.890
60	Quart de Poblet (Horta)	27.707
61	Dènia (Marina Alta)	27.680
62	Blanes (Selva)	27.596
63	Montcada i Reixac (Vallès Occidental)	27.531
64	Sant Joan Despí (Baix Llobregat)	27.013
65	Xirivella (Horta)	26.784
66	Borriana (Plana Baixa)	26.592
67	Petrer (Valls de Vinalopó)	26.161
68	Xàtiva (Costera)	25.992
69	Algemesí (Ribera Alta)	25.813
70	Manises (Horta)	25.400
71	Premià de Mar (Maresme)	25.300
72	Alaquàs (Horta)	24.926
73	Sueca (Ribera Baixa)	24.844
74	Barberà del Vallès (Vallès Occidental)	24.623
75	Aldaia (Horta)	23.811

Total: 682.139 h. (4)

76	Crevillent (Baix Vinalopó)	23.737
77	La Vila Joiosa (Marina Baixa)	23.430
78	Maó (Menorca)	23.278
79	Novelda (Valls del Vinalopó)	23.081
80	Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat)	22.545
81	Salt (Gironès)	22.080
82	Inca (Mallorca)	21.501
83	Catarroja (Horta)	21.462
84	Ciutadella de Menorca	21.234
85	Ibi (Alcoià)	21.113
86	Vinaròs (Baix Maestrat)	21.035
87	Cullera (Ribera Baixa)	20.891
88	Oliva (Safor)	20.828
89	Carcaixent (Ribera Alta)	20.491
90	Valls (Alt Camp)	20.315
91	El Masnou (Maresme)	20.301
92	Alfarràs (Horta)	20.247
93	Lluçmajor (Mallorca)	20.237
94	Molins de Rei (Baix Llobregat)	19.144
95	Benicarló (Baix Maestrat)	19.074
96	Santa Eulària del Riu (Eivissa)	18.955
97	Onda (Plana Baixa)	18.767
98	Requena (Plana d'Utiel)	18.683
99	Montcada (Horta)	18.504
100	Badia del Vallès (Vallès Occidental)	17.927

Total: 518.860 h. (5)

*Dades de l'última revisió del padró de l'1 de gener de 1995. No s'hi inclou Catalunya Nord, la Franja ni l'Alguer.

Font: elaboració d'EL TEMPS amb les dades aportades per l'Institut d'Estadística de Catalunya (IEC), Institut Valencià d'Estadística (IVE), Institut Balear d'Estadística (IBE) i amb la rectificació del Padró Municipal d'Habitants de l'1 de gener de 1995 de l'Institut Nacional de Estadística.

(1) Total d'habitants que viuen en els municipis compresos entre Barcelona i Castelló de la Plana.
 (2) Total d'habitants que viuen en els municipis compresos entre Santa Coloma de Gramenet i Elda.
 (3) Total d'habitants que viuen en els municipis compresos entre Granollers i Villena.
 (4) Total d'habitants que viuen en els municipis compresos entre Ontinyent i Aldaia.
 (5) Total d'habitants que viuen en els municipis compresos entre Crevillent i Badia del Vallès.

Països catalans, i també femenins

Una de les dades més significatives és que en el conjunt dels 11.043.627 habitants de Catalunya, el País Valencià i les Illes, segons l'estadística del 1995, hi ha 207.769 dones més que no homes. Dels 4.141.044 habitants de les deu ciutats més poblades, 2.153.312 són dones i 1.987.732 homes (una diferència de +165.580 dones). En el global de la població, el 49% són homes i el 50,9 dones.

Així mateix, del conjunt dels cent municipis més poblats només dinou tenen un nombre superior d'homes, tot i que aquest fet només es dona en poblacions amb menys de 65.000 habitants. Així, el primer municipi d'aquests cent amb més homes que no dones era, l'I de gener de 1995, el Prat de Llobregat: dels seus 64.987 habitants 32.599 eren homes i 32.388 dones.

D'aquestes dinou poblacions amb majoria d'homes, dotze són del Principat (el Prat de Llobregat, Rubí, Viladecans, Cerdanyola del Vallès, Castelldefels, Ripollet, Blanes, Premià de Mar, Barberà del Vallès, Sant Vicenç dels Horts, Salt i Badia del Vallès), quatre del País Valencià (Aldaia, Crevillent, Requena i Onda) i les tres restants de les Illes (Eivissa, Calvià i Santa Eulària del Riu).

A les grans concentracions urbanes dels Països Catalans, les dones continuen augmentant-hi en nombre respecte als homes. A la ciutat de Barcelona, al 1995 hi havia 92.083 dones més que no homes (52,8% contra 47,1%), i a València la diferència entre homes i dones era favorable a les valencianes: un 52,2% de dones contra un 47,7% d'homes (34.977 dones més).

Enric Mendizábal justifica aquest desequilibri en el fet que l'esperança de vida des del 1930 és superior per a les dones que no per als homes i perquè "en totes les cultures i societats, sense diferència" s'ha comprovat que per cada cent homes, neixen 105 dones. Mendizábal en destaca també algunes altres causes: el tradicional exercici de feines de risc per part dels homes i la necessitat que aquests senten de destacar-se de les dones, "per la qual cosa fumem, bevem i correm més amb el cotxe". Com que aquests comportaments també es generalitzen entre les dones, és molt probable que en un futur pròxim les estadístiques els aproximïn. **J. R.**

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

La Rambla. El municipi de Barcelona ha perdut 100.000 habitants des del 1986.

ments intrainsulars i un 41,7% de fora les illes. Els 18.390 moviments emigratoris del mateix període, el 62,2% també va ser intrainsular, i un 36,7% de fora.

Menys capitals? Però el comportament demogràfic que sobresurt aquests darrers anys als Països Catalans és la desconcentració de les dues grans capitals, València i Barcelona, que "expulsen" ciutadans a les poblacions veïnes. Aquesta descentralització té a veure amb la millora de les comunicacions, amb els preus més assequibles dels habitatges fora la capital i amb la voluntat de viure en llocs més tranquils que no la ciutat. A Catalunya, la redistribució geogràfica de la població d'aquests últims anys té molt a veure amb els canvis de residència de barcelonins cap a les comarques costaneres del nord de Barcelona (del Maresme a l'Alt Empordà) i del sud (fins al Tarragonès i el Baix Camp).

Segons Enric Mendizábal, investigador del Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona, no s'ha de parlar de "despoblament de les ciutats de València i de Barcelona", sinó "dels municipis de València i de Barcelona". Per Mendizábal, aquesta pèrdua de població "no és un problema" i recorda que

algunes altres grans metròpolis europees, com ara Londres, París i Madrid, presenten aquests mateix comportament.

"Els habitants d'aquestes ciutats se'n van a fora, però continuen anant-hi per passejar, comprar o anar al cinema". Mendizábal diferencia entre les persones "amb diners" que canvien la ciutat per cases unifamiliars situades en ambients "més purs" i els joves amb menys recursos que van a la perifèria de Barcelona i València perquè hi troben lloguers més barats.

Si Barcelona viu, de fa uns anys, el retrocés poblacional més important des del període 1936-1950, València ha vist també augmentar l'emigració, sobretot cap a les altres localitats de l'Horta, un fenomen de descentralització urbana molt relacionat amb la desconcentració de l'activitat industrial que va començar al 1975 i que es va accentuar molt especialment a partir del 1986.

Barcelona és molt lluny de la xifra històrica dels 1.906.998 habitants del 1979. Des de llavors la població ha anat minvant fins al punt que, si en el període comprès entre 1991 i 1994 havia perdut 16.675 habitants, al 1995 la xifra ja va ser de 25.404. D'aquesta manera, si al 1970 el 44% de les persones que habitaven a les comarques centrals vivien a Barcelona, al 1995 la xifra havia caigut fins al 34%, molt lluny del 57% de l'any 1950.

La crisi poblacional de Barcelona és tan profunda que fins i tot ha quedat per sota la hipòtesi més baixa de les demògrafes Anna Cabré i Isabel Pujades, que preveïen per al 1995 1.741.110 habitants en *Previsions demogràfiques per a Catalunya. Comarques i municipis grans a l'horitzó 2000* (1984) —la hipòtesi més alta, era d'1.947.818 habitants!

Segons la revisió provisional del 1996 de l'*Anuari Estadístic de Barcelona 1995*, la capital catalana perd habitants de manera constant des del 1992. Barcelona sofreix un envelliment progressiu, té uns índexs de natalitat baixos (12.122 naixements al 1995 i l'edat mitjana de tenir el primer fill és, entre les

dones, de 30,7 anys) i uns de defuncions molt elevats (16.917). Tot plegat, va fer que l'any passat el creixement natural fos de 4.795 persones i que el nombre d'habitants pugui ser, a hores d'ara, al voltant d'1.590.000.

Dels 40.318 barcelonins que se'n van anar al 1995 (des del 1992 ja han emigrat de Barcelona 136.350 persones), el 79,3% es van establir al Principat mateix, un 4,5% van anar al País Valencià i les Illes (1.807 persones) i el 3,6% a Andalusia (1.465 persones).

L'emigració: joves o rics. Els grups que més deixen la ciutat són el dels joves d'edat compresa entre 20 i 34 anys (16.281) que busquen pis de preu més assequible (ara, gràcies a la millora de les comunicacions des dels Jocs Olímpics, els resulta més fàcil de viure fora de la ciutat), i el de persones d'alt nivell social que volen viure en cases unifamiliars allunyades de la capital.

El llocs de destinació preferents dels barcelonins, al 1995, foren les comarques del Baix Llobregat (5.456), Vallès Occidental (5.301), ciutats del Barcelonès (4.265), Maresme (4.227) i Vallès Oriental (3.546). Així s'entén el creixement de viles pròximes a Barcelona com ara Sant Cugat del Vallès, paradigma del comportament demogràfic d'algunes ciutats situades prop de Barcelona (Cabrè i Pujades li donaven 43.007 habitants, en la seva hipòtesi més optimista, per al 1995, que en realitat s'han convertit en 44.956).

El fenomen de la immigració és molt freqüent entre les poblacions de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Així Sant Boi de Llobregat, el Prat de Llobregat, Mollet del Vallès i Granollers han rebut molts barcelonins, sobretot gent jove. La part costanera del Baix Llobregat també ha experimentat un creixement considerable (cas de Gavà i Castelldefels) com algunes viles del Maresme, cas de Vilassar de Mar, Alella i Mataró.

València sofreix també una "hemorràgia" demogràfica semblant a la de Barcelona. Al 1994 van emigrar de València 13.929 persones. La majoria dels valencians que

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DELS PAÏSOS CATALANS						
	1981	1986	1991	1995*	Homes	Dones
Catalunya	5.956.414	5.978.638	6.059.494	6.226.869(1)	3.051.137	3.175.732
País Valencià	3.646.778	3.732.682	3.857.234	4.028.774	1.977.149	2.051.625
Illes Balears	655.945	679.965	709.146	787.984	389.643	398.341
Total	10.259.137	10.391.285	10.625.874	11.043.627	5.417.929	5.625.698

No s'hi inclou Catalunya Nord, la Franja ni l'Alguer
 * Dades de l'1 de gener de 1995.
 1981 i 1991: Dades del cens de població.
 1986 i 1995: Dades de la revisió padronal.
 (1) Segons estimacions de població de l'Institut d'Estadística de Catalunya, a 31 de desembre de 1994, Catalunya té 6.096.937 habitants. La xifra de 6.226.869 habitants és l'aportada per l'Institut Nacional d'Estadística.

Font: elaboració d'EL TEMPS amb les dades aportades per l'Institut Valencià d'Estadística (IVE), Institut d'Estadística de Catalunya (IEC), Institut Balear d'Estadística (IBE) i amb la rectificació del Padró Municipal d'habitants de l'1 de gener de 1995 de l'Institut Nacional d'Estadística.

van sortir-ne van anar a parar en alguns altres llocs del País Valencià (76,8%); d'aquests, un 37,7% van emigrar a les altres ciutats de la comarca de l'Horta i un 39,1% a la resta del País Valencià, i un 22,6% va deixar el país.

D'una altra banda, dels 9.948 immigrants que van arribar a la ciutat

Barcelona està més a prop de l'1.557.863 habitants del 1960 que dels gairebé dos milions del 1979.

de València durant el 1994, 2.684 procedien de la comarca de l'Horta (26,9%), 2.594 de la resta del País Valencià (26,0%), i un 36,8% procedien de la resta de l'estat.

Els resultats del 1995 a la ciutat de València són encara més eloqüents: van emigrar-ne 14.831 persones i van arribar-n'hi 11.174. Dins aquest saldo migratori negatiu de -3.657 habitants es destaca la xifra dels joves d'edat compresa entre 16 i 35 anys, que representaven el 52,4% del total el quart trimestre de 1995 (1.781 persones).

La destinació dels 3.400 valencians (1.754 homes i 1.646 dones) que van deixar València el quart trimestre de l'any passat va ser

preferentment la mateixa que la d'aquests últims anys: la comarca de l'Horta (40,4%), seguida de les altres comarques del País Valencià (37,2%); a la resta de l'estat, hi van anar un 21,6%.

Algunes localitats de l'Horta han crescut beneficiades per l'emigració procedent de València. Així, Torrent ha passat de 51.762 habitants, al 1981, a 61.323, al 1995, i Mislata de 33.570 habitants, al 1981, a 41.015, al 1995. Entre les comarques meridionals, es destaca el cas de Torrevella, que ha duplicat en catorze anys la població, i el de Benidorm, que dels 24.983 habitants del 1981 va passar als 47.715 del 1995.

D'una altra banda, van deixar Palma durant el 1994 un total de 7.082 persones, el 59% de les quals es van instal·lar en alguns altres municipis de les Balears i el 39% a municipis de fora les Illes. En canvi, hi van arribar, en aquest mateix període, 5.739 persones, un 41,3% procedents d'altres municipis illencs i un 60,7% de la resta de l'estat.

Més a prop de l'1.557.863 habitants del 1960 que dels gairebé dos milions del 1979, Barcelona cada vegada és menys capital. Els valencians també s'ho repensen i fugen cap a la rodalia. Només Mallorca manté l'equilibri dins uns Països Catalans que començaran el nou segle amb unes capitals de comarca contrarestant el pes de les grans ciutats, al voltant de les quals, des de fa un segle, s'havia vertebrat tot el territori.

Jaume Risquete